

**Üks sugupõlv läheb
ja tuleb teine,
aga maa jääb seisma
igaveseks ajaks...
Ja päike tõuseb
ja läheb looja...
ja tõttab taas sinna,
kust ta tõusis..."**

E. Hemingway

1978. a. kooliaeda rajamas.

Mälupilte

Meie koolielu oli hoopis teistsugune kui praegu. Esiteks, ta oli tasuline (75 krooni aastas). Õppe-maksust vabastati mõned vaesemad ja paremad õpilased. Ka mina kuulusin nende hulka, sest mul polnud vanemaid ja ainult suur tahe koolis käia ja õppida viis mind edasi.

Riietuseks oli meil vorm: pruun kleit valge kraega, must põll. Jalas puuvillased sukad ja tumedad madala kannaga kingad. Nii käidi ka peol, ainult valge krae võis olla pidulikum, lai, plis-seeritud. Siidsukki ja lokke ei tohtinud olla. Lokid pesti isegi peol kraani all maha, sain minagi seda korra tunda omal nahal. Inspekt-riss prl. Kiisemann oli väga nõudlik ja range. Igal hommikul oli ta koridoris riidehoiu ees ja õpilane pidi tegema talle tervituseks reveransi ning kannatama välja tema läbitungiva uuriva pilgu. Oli vorm korras, kingad puhtad, pea korralikult kammitud, pääsesid läbi „kad-alipu“, kui ei — mine koju end korrastama. Ta mainis alati, et koolis peab alluma korrale, siis tunneme pärast lõpetamist end vabana ja on veel, mida tahta.

Vanemad poisid olid Kaitseliidus. Oli kehtiv ütlus, et „kes seitseteist, see Kaitseliit või muidu keemia on kaks,“ sest kooli Kaitseliidu ülemaks oli tore ja enrgiline keemiaõpetaja Karl Kisand.

Igal sügisel kooli esimestel päevadel tehti ülekooline matk Kirepile ja Kasaritsa mägedele. Kevaditi oli metsaistutamise päev: suurem osa Konnametsast on meie kooli rajatud. Taive hakul algasid koolis tasulised tantsukursused, millest võttis osa väga arvuline õpilaskond. Suuremad peod olid jõulu ajal ja abiturientide pidu kevadel. Peod peeti kahel õhtul. Saal oli alati müstiliselt dekoreeritud, mida juhendas joonistusõpetaja kunstnik Laigo. Olin alati selle töö tegijaks, tasuta sain vaba pääs-me mõlemale õhtule. Kevadpeol oli tavaliselt abiturientide poolt näidend. Mu esimeses klassis olles oli selleks „Emake maamuld“, kus peaosades osalesid Aino Sprenk (Pähn) ja Valter Prügi, mõlemad olid hiljem näitlejaks ka

Pildistatud elmise, kooli 1988. aasta kokkutuleku ajal.

„Kandles“. See pidu on jäänud mu mällu kõige ilusamana.

Võimlemistunnis tegi õpetaja prl. Alice Vesterblom meile tubli-t „rividrilli“. Olin klassis kõige lühem ja pidin tihti marssima ees, pikkuse järjekord tagurpidi. Kuid see Saastane töö on andnud eluks hea liikumise ja kõnnaku.

Esimesest klassist saadik on mees igal vahetunnil hoovis jooksev ja imelikke hüppeid tegev paralleelklassi poiss. Siis ma ei teadnud, et ta harjutas kolmik hüpet (meil maakoolis seda spordia-la ei tuntud). Kuid harjutamine teeb meistriks ja Olev Salmistust sai hiljem Eesti rekordi püstitaja ja meister kolmik hüppes.

Juhtus isegi naljakaid lugusid.

Korra kolmandas oli meie klassi poisil pahandusi ja ta pidi koolist eemaldatama. Oli tema arvates vii-mane päev koolis, eesti keele et-teütus kirjavahemärkidele. Tema kirjutas töö ilma märkideta ja asetas märgid õiges järjekorras lõpu lausega: „Kirjavahemärgid ko-hale käies marss.“ Küll sai sellest tööst kõigile nalja. Vahepeal oli aga ema direktori juures asjad klaaritud ja poiss jäeti kooli eda-si.

Kui üksikud koolielu kurvad hetked unustada, siis võib öelda, et gümnaasiumiaeg oli üks ilusa-maid ajajärke elus.

ELLE ELIAS,
(koolipõlvenimega Elise Rist)
1936. aasta lõpetaja

Nii see oli...

Minu lend oli 1933. aastal ja nüüd on meil meenutada kolme tähtpäeva — kooli 75., lennu 60. ja eluaastate 80. Kooli lõpetamisega kaasnes soovijatele leeriskäimise aeg ja poistel ajateenistuse sõjaväes. Siis ei olnud mõeldavgi, et noormees ei lähe arvelevõtmisele teadaantud tähtajal — see oli kohustuslik, aga ka enesestmõistetav. Nüüd kuulub teismoodi.

Meie lennu ajal oli kooli direktor J. Koemets, inspektor J. Kraav, viimati M. Kiisemann. Noorte õpetajatena olid tööle tulnud O. Parlo — eesti keel ja H. Känd — muusika. Õpetajate peres oli üks muusika — eestlane — matemaatikaõpetaja V. Budkovski. Poolas sündinud ja aadlisoo. Eesti keelt val-

das puudulikult, aga kuidagi sai hakkama. Mulle ütles: „Sina, Oskar, donnatad palju, aga matemaatika?“ Tagajärg — järeksam matemaatikas. Mis tähendas „donnatad“? Kolmekümnendatel aastatel võimutses Eestimaal saksa lõõk-laulude buum ja meie oma kooli orkestriga mängisime väga tihti tookord tiptasemel olnud lookest „O donna Klaara, ma olen sind tantsimas näind“.

Pärast 13. lennu lõpetamist olime niisama noored ja erksad kui tänased 73. lennu lõpetajad. Astusime mitte kuke-, vaid süllapik-kuste sammudega tulevikku. Kuidas see meil õnnestus? Raske ma-jandusliku surutise tõttu läksid ainult 4—5 kõrgkooli teele, üle-

jäänud kes kuhu. Haritlaste üle-produktsioon andis tunda Võruski — arste ja advokaate oli nii arvukalt, et vaevalt pooltele neist leidis kliente, ülejäänute olemas-olu oli vaevarikas.

Aastad on läinud. Meie len-nust ei ole saanud ühtegi minist-rit ega tippnäitlejat, kommerts-panga direktorit ega määndžeri — oleme olnud keskmised kruvike-sed.

Nüüdse lennu lõpetajatele tahaksin anda mõtlemisainet — kas ainult disko ja kommerts-kultuur või osavõtt sellest liinist, mis võimaldab meil elada arukalt ja mõistlikult.

OSKAR MITT,
vilistlane 1933. aastast

Värskeid mälestusi

Kesk-kooli astudes ülevõisin kindlalt saada loodusklassi õpilaseks, kuid saatuse tahtel tuli kolm aastat matemaatikute ja füüsikute seltsis veeta. Huvitav kogemus. Alguses vaatasin kadeda pilguga neid, kes õpitavat lennult haarasid, kuna ise materjalidega suurt vaeva nägin. Tihti tuli mõte pähe siit minna, ükskõik kuhu, peagi et ära.

Praeguseks olen selgusele jõudnud, et kool tervikuna ja matemaatika-füüsikaklass eraldi on andnud kaks oskust.

Kui algklassides olenes õppeedukus pähetuupimisest, siis keskkoolis oli asi teine. See järsk üleminek tekitas algu-ses minu puhul suuri pingeid ja peataole-kut. Kuid peagi leidsin tee, kuidas mini-maalsete pingutustega saavutada enda jaoks maksimaalset tulemit, mis küll tihti ei õnnestunud. Esiteks õppisin tundma õpetajaid. Õppisin tundma nende nõrkus-

si, mis igal inimesel olemas. Ja see oligi nupp, millele vajutades selline puupea nagu mina keskkooli õnnelikult lõpetas. Näiteks tooksin oma kirjandusõpetaja, kellele meeldis originaalitsemine, matemaatikaõpetaja, kes pidas lugu tööde vormistamisest, füüsikaõpetaja aga oma sõna-andis eelnimetatud näited eluks kaasa? Andsid kohanemisõkuse, kuid edasi-jõudmiseks läheb tihti ka seda tarvis — c'est la vie.

Teiseks oskuseks, mille eest tahak-

sin eriti tänulik olla oma matemaatika- ja füüsikaõpetajatele, on mõtlemisõkus. Sai selgeks, et pole olemas halbu mõtteid, osa mõtteid võivad tunduda pisut rumalate ja ebaratsionaalsetena, mida ei saa aga pahaks panna. Minu arvates on rumalaid mõtteid sepistav inimene targem ja inimkonnale kasulikum kui mittemõtlev. Kui selle kirjutükiga kedagi solvasin, siis vabandan, aga selles loos said edasi antud täiesti keskpärase õpilase (millist tavaliselt on ülekaalus) mõtted koolist. Meie lend käis keskkoolis äärmiselt huvitaval ajajärgul. Meie ajal toimusid ühiskonnas suured muudatused, mis meidki sügavalt puudutasid. Lubati ka mõelda muudele asjadele, kui seda kooliprogramm ette nägi.

ARVED BREIDAKS,
KK lõpetanud aastal 1993